

Handläggare
Marjo Tuomi
Telefon: 08-508 36 259

Till
Äldrenämnden
24 september 2024

Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna

Svar på remiss från kommunstyrelsen KS2023/1159

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen om förslaget till Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget om Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna, MR-programmet, till äldrenämnden för yttrande. De mänskliga fri- och rättigheterna baserar sig på en förklaring från Förenta nationerna och är i samklang med ett antal internationella överenskommelser som Sverige ingått i.

Programmet är övergripande och ska vägleda arbetet i stadens alla nämnder och bolagsstyrelser samt utgå från ett rättighetsbaserat arbetssätt. Arbetet följs upp bland annat i stadens ordinarie uppföljningsprocess. Programmet ska ersätta vissa nu aktuella styrdokument och kompletteras med handlingsplaner inom områdena rasism, stockholmarnas jämställdhet, romsk inkludering samt barnens, hbtqi-personers och nationella minoriteters rättigheter. Programmet och handlingsplanerna ska ha tre fokusområden: Kunskap och information, välfärd och service samt delaktighet och inflytande.

Förvaltningen anser att det är bra att staden får ett övergripande program som styr arbetet med de mänskliga rättigheterna. Vidare ser förvaltningen positivt på de valda fokusområdena, det föreslagna rättighetsbaserade arbetssättet och att arbetet följs upp i stadens ordinarie uppföljningsprocess.

Förvaltningen föreslår att de planerade handlingsplanerna ska vara i ett och samma dokument. Detta för att främja förståelsen av omfattningen i sakfrågan men också förstärkningseffekten mellan de olika diskrimineringsgrunderna.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget om Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna till äldrenämnden för yttrande senast den 17 oktober 2024. Bland de övriga remissinstanserna finns stadens samtliga stadsdelsnämnder, facknämnder och råd, ett trettiotal organisationer med fokus på vissa grupperas rättigheter i samhället, exempelvis äldre och nationella minoriteter, samt Institutet för mänskliga rättigheter och Länsstyrelsen i Stockholm.

Ärendet

Enligt de mänskliga rättigheterna, som baserar sig på en förklaring från Förenta nationerna (FN) sedan 1948, är alla människor fria och lika i värde och rättigheter. De grundläggande fri- och rättigheterna är bland annat rätten till utbildning, bostad, arbete, delaktighet i samhället och frihet från hat, hot och våld. Rättigheterna är odelbara och ingen rättighet är viktigare än någon annan. Sverige har undertecknat ett antal internationella överenskommelser för att skydda de mänskliga rättigheterna, vilket också genomsyrar svensk lagstiftning.

För att säkerställa att Stockholms stad lever upp till Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter och sitt demokratiska uppdrag som kommun har kommunstyrelsen tagit fram ett program för de mänskliga rättigheterna, MR-programmet. Målet med programmet är att Stockholms stad ska vara en öppen, jämlik och jämställd stad, fri från alla former av diskriminering och rasism. Målet tangerar även FN:s globala hållbarhetsmål i Agenda 2030 med principen ”lämna ingen utanför”.

MR-programmet är övergripande och ger stadens samtliga nämnder och bolagsstyrelser vägledning för ett systematiskt och sammanhållet arbete inom området. Efter att MR-programmet antagits kommer det att ersätta följande styrdokument som idag reglerar stadens arbete: Program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck 2018-2022, Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad 2018 – 2022, Program för ett jämställt Stockholm 2018 – 2022 och Strategi för romsk inkludering 2018-2022. I stället ska handlingsplaner skapas inom områden rasism, stockholmarnas jämställdhet, romsk inkludering samt barnens, hbtqi-personers och nationella minoriteters rättigheter. Däremot kvarstår stadens kvalitetsprogram och styrdokumentet om äldrevänlig stad, funktionshinderfrågor och våld i nära relationer.

I strävan efter att behandla alla likvärdigt är det också viktigt att sprida kunskap om och synliggöra stockholmarnas olika förutsättningar, möjligheter och levnadsvillkor. Dessutom kan utsattheten ibland förstärkas om en person ingår i flera grupper som har svårt att få sina rättigheter tillgodosedda.

MR-programmet med de planerade handlingsplanerna ska ha tre fokusområden: Kunskap och information, välfärd och service samt delaktighet och inflytande. Syftet är att stadens verksamheter ska öka sin kunskap om stockholmarnas rättigheter och varierande förutsättningar, förbättra informationen och bemötandet samt förstärka stockholmarnas möjlighet till inflytande och delaktighet. För att verksamheterna ska uppnå målet ska ett särskilt rättighetsbaserat arbetssätt utvecklas och tillämpas. Arbetet följs upp bland annat inom stadens ordinarie uppföljningsprocess.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande äldreomsorgsfrågor. Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen den 18 september 2024.

Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 17 september och socialnämndens, äldrenämndens och överförmyndarnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor den 19 september.

Jämställdhetsanalys

Syftet med MR-programmet är bland annat att hjälpa stadens tjänstepersoner att behandla och bemöta alla människor likvärdigt. Sannolikt kommer tillämpningen av programmet ytterligare främja jämställdheten mellan män och kvinnor, flickor och pojkar.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen instämmer i att det är bra att staden får ett övergripande program som styr arbetet med de mänskliga rättigheterna i stället för många olika dokument som i viss mån överlappar varandra. Vidare ser förvaltningen positivt på de valda fokusområdena, det föreslagna rättighetsbaserade arbetssättet och att arbetet följs upp i stadens ordinarie uppföljningsprocess.

För att ytterligare underlätta för alla att känna till och tillämpa de mänskliga rättigheterna i det dagliga arbetet föreslår förvaltningen att de planerade handlingsplanerna ska vara i ett och samma dokument, "Lämna ingen utanför". Detta skulle kunna främja förståelsen av omfattningen i sakfrågan men också samspelet och förstärkningseffekten mellan de olika diskrimineringsgrunderna.

Äldreförvaltningen föreslår att äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen om förslaget

till Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Patric Rylander
Äldredirektör
Äldreförvaltningen

Jonna Hermansson
Avdelningschef
Äldreförvaltningen

Bilagor

KS 2023/1159, Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna